

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi w połowie każdego miesiąca.

Redaktor

Dr. Zygmunt Gargas.

Redakcja i Administracja

Lwów, ulica Mochnackiego 1. 4.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Dr. Z. Gargas: W sprawie ruchu pieniężnego między Ameryką a Galicyą. — A. Ossoliński: W sprawie domowych kas oszczędności. — Dr. K. Kolischer: Wpływ parcelacji na rynek pieniężny Galicyi. — J. Kusz: Zyski i straty z różnic kursowych. — Notatki. — Ruch wkładek w Związkowych Kasach oszczędności za miesiąc sierpień 1906. — Inzeraty. — Bilanse.

W sprawie ruchu pieniężnego między Ameryką a Galicyą.

(Ciąg dalszy).

Gwałtownie potrzebnym jest też powiększenie liczby listonoszów wiejskich. Taka np. gmina Radgoszcz, w powiecie dąbrowskim, mająca 5000 mieszkańców, z której około 1000 osób w różnym wieku bawi w Ameryce i gdzieindziej na zarobkach, w której prawie domu niema, gdzieby jedna, dwie lub trzy osoby nie wywędrowały w świat za chlebem, dla całego okręgu pocztowego ma przydzielonego jednego listonosza. Oczywiście, że ten jeden listonosz nie jest wstanie podjąć swemu zadaniu. Muszą więc ludzie chodzić na pocztę na zwiady, czy nie mają listu, a urzędnik pocztowy, także nad siły obciążony pracą, mimo szczerej chęci do usługi, musi na zapytanie strony o list odpowiedzieć że listu niema¹⁾.

Po za powolnem doręczaniem przesyłek i niepewnością, połączoną z obrotem przekazów pocztowych wogóle, pozostaje jeszcze jedna niedogodność połączone z tym obrotem: mianowicie wielkie koszta tego obrotu. Usiłowania do zmiany w tym kierunku nie od dziś się datują. Opłata obowiązująca w obrocie przekazów pocztowych od dnia 1 lipca 1904 jest znacznie niższą, niż opłata dawniej obowiązująca.

Ale i ta opłata jest zawsze jeszcze dość wysoką, wynosi bowiem obecnie przy kwocie do 10 do 8 ct., nad 10 dol. 10 ct., a za każdego dalszych 10 dol. o 5 ct. więcej t. j. prawie 1% kwoty przekazanej. Usiłowania, zmierzające do skłonienia amerykańskiego zarządu pocztowego, żeby zniżył jeszcze więcej opłatę, nie miałyby wedle świadectwa ministerstwa handlu widoków powodzenia.

Rozmiary tej formy obrotu pieniężnego są bardzo poważne i wzmagają się powoli ale statecznie. I tak w r. 1902 wysłano ze Stanów Zjednoczonych do Austrii 93.484 przekazów pocztowych na łączną kwotę 11,063.048 k., w r. 1903 120.666

przekazów pocztowych na łączną kwotę 14,844.792 k., w r. 1904 134.599 przekazów na łączną kwotę 15,765.196 k

Cyfry te w tem jaskrawszem muszą stanąć świetle, jeśli porównamy z niemi daty, dotyczące ruchu analogicznego w kierunku wprost odwrotnym t. j. dotyczące przesyłek pieniężnych z Austrii do Stanów Zjednoczonych. I tak w r. 1903 wysłano przekazów 10.743 na łączną kwotę 1.671.094 k., w r. 1903 12.693 przekazów na kwotę 2,035.724 k., w r. 1904 13.468 przekazów na kwotę 2,895.598 k. i cyfry absolutne i wzrost przeto, bardzo powolne.

Galicya zajmuje w tym ruchu stanowisko bardzo poważne, bo w r. 1904 wysłano do Galicyi ze Stanów Zjednoczonych 55.018 przekazów na łączną kwotę 5.922.663 k. t. j. trzecią część ogólnej kwoty austriackiej Oczywiście, że obrót wzajemny był bardzo niewielki, liczba przekazów pocztowych wysłanych z Galicyi do Stanów Zjednoczonych, wynosiła bowiem zaledwie 4009 na łączną kwotę 989.185 k.

Cyfry te doznałyby niewątpliwie znacznej podwyżki gdyby niedogodności powyżej wymienione ustały gdyby obrót pieniężny przy pomocy przekazów pocztowych dokonywany, był szybszy, pewniejszy i tańszy.

Wskazuje na to fakt, że obok wymienionych wyżej form przekazywania pieniędzy z Ameryki na Galicyę, nie małą pozycyę w tym obrocie stanowi obrót dokonywany przy pomocy przekazów bankowych.

Nie mamy wprawdzie w tym kierunku szczególnych informacji, ale i to, co wiemy, stanowi poważną pod tym względem wskazówkę.

Między o. k. austr. Zarządem pocztowym z jednej strony a American Express Company w Nowym Jorku, wielką instytucyą finansową opartą na kapitale akcyjnym 65.000.000 dol., rozporządzającą 7000 filii po całym obszarze Stanów Zjednoczonych rozrzuconych z drugiej strony, została zawartą umowa, przekazowa, wedle której kompania ta od dnia 1. stycznia 1904 przyjmuje we wszystkich swych agenturach w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej i w Kanadzie przekazy

¹⁾ Sprawozdania sejmowe j. w. str. 1903

pieniężne aż do 1000 k. z przeznaczeniem do Austrii i w drodze list przekazuje c. k. urzędowi przekazów peniężnych we Wiedniu. Urząd ten zestawia następnie przekazy krajowe, zapatrując je klauzulą „Za pośrednictwem American Express Company¹⁾).

Od przekazów tych opłaca się przy wpłacie do 10 dol 20 ct. ponad 10 do 20 dol 20 ct.

„	20	„	30	„	27	„
„	30	„	40	„	30	„
„	40	„	50	„	33	„
„	50	„	60	„	35	„
„	60	„	75	„	40	„
„	75	„	2: 4	„	45	„

(C d. n.)

Dr. Z. Gargas.

W sprawie domowych kas oszczędności

(Home Bank).

Z różnych obcokrajowych dzienników fachowych, przeznaczonych dla instytucji finansowych, można się przekonać, jak powszechnie zwraca na siebie uwagę, w kołach interesowanych, nowy system oszczędnościowy Home Bank, t. j. domowych kas oszczędności, który przewyższa swoją praktycznością wszystkie dotąd istniejące.

Prawie w każdym numerze wspomnianych pism — i różnych broszur, czyta się o zaprowadzeniu tego systemu przy najpoważniejszych kasach oszczędności, bankach i podobnych zakładów zajmujących się przyjmowaniem wkładek oszczędności. Niedawno też temu założono w Wiedniu towarzystwo w celu zaprowadzenia i rozpowszechnienia domowych kas oszczędności, do zbierania drobnych i najdrobniejszych groszy w każdym domu. Bo nareszcie i Austria przeglądała się w swojej smutnej statystyce w sprawach kas oszczędności, i wzaniedbanii skutecznych urządzeń oszczędnościowych i przekonała się, jak też pod tym względem na szarym końcu pozostaje w stosunku do innych kulturalnych państw europejskich.

W Danii już co 2-gi, w Szwecyi, Norwegii, Belgii, Francyi co 3—4 mieszkańiec posiada złożone oszczędności, a w Austrii w ledwo co — 6—7. W roku 1902, przybyło w austriackich kasach oszczędności łącznie z pocztowymi 16.000 kont wkładek, a w tym samym roku np. w małej Holandyi (5 mil. ludności) przybyło 69.000 kont w Belgii 110.000 w Anglii 350.000 itp.

A należy oczywiście uwzględnić, że w krajach tych przy pomocy rozwiniętych dawno praktyk oszczędnościowych ludność wszystkich warstw, więcej już była oszczędna; dlatego to i przyrost roczny wkładników — był tym trudniejszy, aniżeli w Austrii, gdzie jeszcze szerokie koła społeczeństwa, zdaleka się trzymają od składania w ogóle, co je można usprawiedliwić brakiem tych udogodnień i ułatwień, jakimi zagranica rozporządza.

Również bardzo interesujący przykład mamy na Danii liczącej 1899 r. 2½ miliona ludności, a posiadającej tyle kas oszczędności, bo 532, co państwo austriackie, wówczas to Dania liczyła 1.200.000 książeczek kas oszczędności.

Kraj ten stał u wrót bankructwa na początku ubiegłego wieku. Stan włościański był zubożały, a przy pomocy rozwoju kas oszczędności, które

świadome swoich celów, z gorliwym poświęceniem i pracą w kierunku rozbudzenia i krzewienia oszczędności, podniosły go do rzędu najzamożniejszych w Europie — w Austrii zamiast tego, była wprawdzie możność dla najszerzych i najbiedniejszych warstw — ale do zgrywania się w loteryę liczbową. Słusznie powiedziano, że to najniemożliwsza instytucja bo dziad dziada zgrywa.

I według świeżo ogłoszonej broszury Greiningera w r. 1906. wydała ludność Austrii dotąd na loteryę 200,000 000 K, które złożone w kasach oszczędności i instytucjach finansowych na procent reprezentowały by obecnie kapitał 30 miliardów kor.

Rezultaty finansowe któremi się inne państwa szczycą jakie osiągnęły przez kasy oszczędności, zawdzięczają głównie popularyzacyi w zaprowadzeniu najdoskonalszych systemów do zbierania najdrobniejszych od dziecka począwszy oszczędności.

Bo zgodzić się na to wszyscy musimy, że cnota oszczędności potrzebną jest każdemu narodowi, naszemu więcej. Ztąd też i wniosek, żeśmy ten kurs elementarnej nauki oszczędzania w kraju naszym rozpocząć powinni zapomocą tej nowej metody t. j. domowych kas oszczędności — jako najdoskonalszej i przez obce państwo wypróbowanej i gorąco propagowanej.

W konkursowych pracach o nagrodę w sprawie pobudzenia i rozwoju zmysłu oszczędnościowego w stanie włościańskim, a ogłoszonych przez państwowy związek stowarzyszeń gospodarczych za 1906, przekonać się również można, że system domowych kas oszczędności (Home Bank) postawiono na pierwszym planie, jako ważny czynnik do rozbudzenia i zachęty oszczędności. W wielu związkach, należących do państwowego związku stow. zarobkowych, zarządzono zaprowadzenie tego nowego systemu.

Walne zgromadzenie urzędników kas oszczędności z Lüneburga w miesiącu czerwcu 1906, oświadczyło że „system domowych kas oszczędności, zyskuje sobie w praktyce coraz szersze koła, przynosząc zarządom i społeczeństwu nieocenione korzyści; dlatego gorąco zalecają ten sposób jako taki, na który należy szczególniejszą zwrócić uwagę. A chcąc te rezultaty osiągnąć co w Ameryce i krajach północny Europy, należy używać trwałych i wyglądem odpowiednich wyrobów.“

Sądzę, że ciekawą również będzie dla nas wiadomość co do popularyzacyi domowych kas oszczędności w sąsiednim a nas żywo obchodzącym kraju — w Królestwie mianowicie w Warszawie. Otóż i tam istnieje już ten system 2-gi rok przy towarzystwie pożyczkowo-oszczędnościowym. Otrzymałem treść listu, jaki niedawno otrzymałem, pozwalam sobie przytoczyć.

„Celem zachęcenia do drobnych oszczędności, Warszawskie Towarzystwo zaprowadziło ten system. Pragnący zbierać drobne sumy otrzyma w biurze skarbonkę, za zwrotem jej wartości, zamykaną na klucz, znajdujący się w Towarzystwie. Po dniu 1. każdego miesiąca do właściciela skarbonki zgłasza się w oznaczonym czasie inkasent Towarzystwa, otwiera taką, oblicza w niej złożone oszczędności, zapisuje do posiadanej przez daną osobę książeczki wkładek, przyjmuje pieniądze za pokwitowaniem i wnosi do kasy Towarzystwa na właściwe conto, od którego liczy się 3% rocznie. Nowość ta, mająca głównie na celu pobudzenie klasy uboższej do drobnych oszczędności, jak również

¹⁾ Rozp. min. handlu l. 63411 w Post und Telegraphen Verordnungsblatt für das Verwaltungsgebiet des k. k. Handelsministerium 1903. Nr. 133.

przyzwyczajenie do tego dzieci, została powitana bardzo przychylnie ze względu na swoją praktyczność, gdyż co miesiąc T-wo samo odbiera oszczędności, skutkiem czego publiczność nie potrzebuje udawać się do biura i odrywać od zajęć, nadto że suma złożona poczynając od 1 rs. zaczyna przynosić procenty. Jakkolwiek liczba posiadających skarbonki coraz się więcej zwiększa (1410 osób do dnia 31, 12 1905 a 1467 w 1906) jednakże Towarzystwo nie ciągnie z tego źródła żadnej korzyści materialnej po opłaceniu inkasenta.

U nas w Galicyi około 30 zakładów finansowych, przeważnie kas oszczędności, przyjęło ten system. A te, które już otrzymały (5) na próbę po 100 i więcej sztuk, prawie bez żadnej reklamy w krótkim czasie znalazły chętnych odbiorców. (Lwowska gal. Kasa oszczędności w 5-ciu dniach 200, w Tarnopolu 215 sztuk od 2/7 do 5/9, w Nowym Sączu 200 sztuk, Tarnów 100 i t. d. i nowe już dalsze zamówienia uskuteczniły.) Przed paroma dniami nowo otwarta powiatowa kasa oszczędności w Brzesku również zaprowadza u siebie. Poruszając tę sprawę, pragnąłem zwolennikom tego systemu przynieść te skromnie zebrane wiadomości w uznaniu ich pracy dotychczasowej, niemniej zachęcić sfery zdala trzymające się lub zapatrujące się sceptycznie na robienie próby — a to w imię pożytku i dobra dla naszego niewychowanego w cnotcie oszczędności społeczeństwa. Bo dzisiaj dojrzejące politycznie masy naszego narodu nareszcie to rozumieją, że podstawą bytu narodowego jest jego siła ekonomiczna, a pod tą rozumiemy w popularnym znaczeniu dobrobyt poszczególnych jednostek, rodzin kraju całego. A najważniejszym czynnikiem przy pracy do tego celu prowadzącym jest oszczędność, którą rozbudzić zachęcić, przyzwyczaić i utrwalić możemy przy pomocy tak skromnego systemu, t. j. domowych kas oszczędności.

A. Ossoliński.

Wpływ parcelacji na rynek pieniężny Galicyi.

Referat przedstawiony na IV. Zjeździe prawników i ekonomistów w Krakowie.

Ruch parcelacyjny w Galicyi występuje na dobre dopiero w ostatnim dziesiątku lat. W kraju, ceniącym tradycyjnie posiadanie ziemi, już początki budzą zaniepokojenie. Parcelacja staje się przedmiotem dyskusji prowadzonej na tle politycznym i ekonomicznym. Gospodarczo wchodziły w grę obawy o rozwój rolnictwa, któremu rozdrobnienie ziemi tylko do pewnych granic wyjść mogło na dobre. Następnie łączyły się z kwestyą parcelacji nadzieje częściowego zwolnienia ziemi od nadmiernych ciężarów, wreszcie sprawa najemnika rolnego, którego niedostatek coraz bardziej dawał się odczuwać. Rzucono hasło parcelacji „dzikiej“. Owej spekulacji handlowej, która nie bacząc na cel społeczny, nie zważając na ustrój i na przyszłość rolnictwa, trudniła się handlem gruntami. Kupowała aby sprzedać drożej. Ogół stygmatyzował frymarkę ziemią, a w ślad za nią potępiał parcelację samą.

Nieliczne tylko głosy widziały w parcelacji sprawę ewolucyjną, zjawisko naturalne, którego nie chwalić nie ganić nie podobna, ale które badane i rozumiane być miało. Parcelacji dzikiej przeciwstawili parcelację celową, swej doniosłości świadomą, powiedzmy społeczną.

Ogólna nieufność a nawet odraza do parcelacji na tle narodowym i klasowym sprawiła, że w obu obozach najmniej zdawano sobie sprawę o wpływie gospodarczym parcelacji, jako gałęzi zarobkowej. Gdziekolwiek stosunki prą do przejścia ziemi od własności wielkiej lub średniej do drobnej, tam regularnie powstaje handel gruntami. W Irlandyi po uchwaleniu dwóch Encumbered Estates Acts z roku 1818 i 1849, w Europie środkowej po zniesieniu niepodzielności gruntów chłopskich (początek wieku XIX) w ślad za każdym przesileniem rolnem zjawiają się rozbijacze ziemi, (Güterschlächter) którzy korzystają z różnicy cen kupna kompleksu większego a sprzedają parcel pojedynczych.

Typ parcelanta nie jest więc bynajmniej specjalnością galicyjską, ale bezwątpienia czemś nowym w grze gospodarczej kraju. Ostatnie zwłaszcza lata były nadzwyczaj korzystne dla rozkwitu parcelacji zawodowej. Pamiętną jest depresja po gorączce wywołanej przez wykupno propinacji. Cena gruntów w obszarach średnich i wielkich po krótkiej wyższej propinacyjnej spada. Tem silniejszą jest nadzieja zysku, czy to z odsprzedaży, czy rozsprzedaży czy też z chwilowo korzystnej plądrowniczej gospodarki, chociażby parcelacja się nie udała. To też podczas gdy od wykupna propinacji do roku 1892 obroty w ziemi własności tabularnej na równej trzymają się wysokości i nowe obdłużenie stoi poniżej umorzenia tego samego peryodu — w roku 1892 nowe obdłużenie przewyższa wartość zmian posiadania, a umorzenie stoi poniżej cyfry nowego obdłużenia. Na plan wystąpiła spekulacja bez kapitału własnego, obcym obracająca pieniądzem.

Z tą też chwilą parcelacja staje się czynnikiem na rynku pieniężnym. Jej żądania, zdolność płacenia procentu i prcwizyi, stają do konkurencyjnej walki z żądaniami i potencją kredytu produkcji w znaczeniu szerszem, rolnictwo, przemysł i handel obejmującym.

Rozprawa niniejsza ma sobie za cel, zbadać wpływ, jaki na rynku pieniężnym kraju wywrzeć musiało powstanie silnego ruchu parcelacyjnego. Przedtem należy oznaczyć punkty, w których przewód parcelacji styka się z kapitałem najemnym, a którymi są w porządku chronologicznym:

- 1) nabycie ziemi przez parcelującego;
- 2) nowe obciążenie ziemi;
- 3) zwolnienie od ciężarów;
- 4) rozsprzedaż parcel;
- 5) nowe obciążenie parcel.

Szemat ten nie rości sobie oczywiście prawa do wyłącznego znaczenia. Skoro parcelujący i nabywcy parcel rozporządzają całą potrzebną gotówką własną, opada nowe obciążenie ziemi i parcel, czyli przy sprzedaży majątku nie pozostaje żadna intabulowana reszta ceny kupna, również i parceli nie obciąża żadna reszta ceny kupna lub zastępująca ją nowa pożyczka.

Z reguły jednak parcelujący rozporządzają bardzo nieznacznym stosunkowo kapitałem własnym, a nabycie parcel za gotówkę należy również do rzadkości. Wolno więc trzymać się rzeczzonego szematu, uwylatniając przytem różnice zachodzące przy prowadzeniu parcelacji przez spekulację i przez zakłady o charakterze społecznym.

Spekulant, albo, jakto często się dzieje, spółka parcelantów, nabywając majątek do parcelacji przeznaczony, przejmuje ciężary już zahipotekowane. Część ceny kupna pozostaje na krótki termin przy hipotece. Resztę dopłaca się gotówką. Za-

miast intabulacji reszty ceny kupna, kupujący chętniej uiszcza się weksłami. Natura parcelacji i spekulacji wyklucza użycie kredytu długoterminowego zamiast krótkoterminowej reszty ceny kupna. Dwa pierwsze stadia parcelacji spekulacyjnej absorbują więc tylko połowę kapitału zaofiarowanego przez społeczeństwo na lokację krótkoterminową — Short Loan Market.

Zwolnienie ziemi od dawnych ciężarów a odsprzedaż parcelami (grupami parcel) i nowe obciążenie, to z reguły proces skombinowany i posuwający się stopniowo naprzód. Spekulant spłaca stopniowo dawne ciężary wprost cenami kupna gruntów, pozbytych za gotówkę, zaliczkami na ceny kupna i dyskontem nowych ciężarów ziemi rozparcelowanej, które albo występują jako reszty ceny kupna intabulowane, albo też odrazu przyjmują formę długotrwałych pożyczek. Ta transakcja skombinowana wpływa przede wszystkim na rynek pieniężny lokacji długoterminowej.

Dawne pożyczki zakładów listy zastawne emitujących przechodzą do spłaty wcześniejszej. W skutku wycofuje zakład przedwcześnie odpowiednią ilość swojej emisji i zwalnia powną część kapitału społecznego. Jeśli dawne ciężary pochodzą od pożyczek kas oszczędności lub osób prywatnych, kapitał wolny będzie fakultatywnie do dyspozycji umieszczeń krótkich i długich, z reguły jednak zwłaszcza przez Kasy Oszczędności oddanym będzie znowu na zaspokojenie żądań długoterminowych. Z tej samej dzielnicy rynku kapitałowego zaspokojone być mają żądania nabywców parcel, którzy nie posiadają całej do kupna potrzebnej gotówki.

Z instytucji wydających listy zastawne wchodzi tu w rachubę jedynie Bank krajowy. Całą prawie resztę zapotrzebowania pokrywają Powiatowe Kasy oszczędności a także Spółki zaliczkowe. O ile Kasy pokrywają dawne pożyczki w listach zastawnych, to skombinowane stadium końcowe pośrednio wpływa na rynek lokacji krótkotrwałej z tej przyczyny, że Kasy oszczędności typu austriackiego swoje zasoby dzielą pomiędzy lokację długotrwałą i krótkotrwałą, t. k. że liczniejsze wyposażenie rynku jednego oznacza osłabienie drugiego. Bardzo korzystnie przedstawiają się parcelacje majątków obciążonych pożyczkami Banku krajowego. Pożyczki te, których Bank udziela także na grunty włosciańskie, przy parcelacji wprost rozdzielone być mogą tak że z tego powodu na rynku pieniężnym niema żadnej wędrowki (losowania listów zastawnych, spłaty tychże, nabycia innych walorów lokacyjnych).

Często jednak sprawa komplikuje się z powodu niemożności stopniowego zwolnienia ziemi, np. jeżeli wierzyciel zaintabulowany żąda spłaty nie stosownej części ale całej wierzytelności. Tu parcelujący zwraca się znowu do kapitału, szukającego umieszczenia krótkotrwałego, puszcza weksel w obieg, a walutą uzyskaną oczyszcza hipotekę.
(C. d. n.) *Dr. Karol Kolischer.*

Zyski i straty z różnic kursowych.

(Ciąg dalszy.)

I rachunkowo i gospodarczo przecież, musi być poprawne jeżeli z jednego bilansu łącznego za pomocą odpowiedniego zarachowania zrobi się dwa — które to samo wyrażają co poprzód jeden.

Rozważywszy wszystkie za i przeciw — jakie się w danej sprawie dotąd wyloniły — z godzić by się nareszcie można na to — że gdyby nie niemożebność z ustawy dla Kas Oszczędności wynikająca, która we właściwy sposób i we właściwej drodze zmienioną by być mogła — Kasy mogłyby co do rezerw specjalnych t. j. co do ich sposobu fundowania i zarachowywania zastosować się do wymagań teorii o koncie oceny, ale i tu dopiero warunkowo.

Warunkiem zaś tym byłby, że rezerwy specjalne Kas Oszczędności nie będą wyrażać nigdy czego innego, tylko wyłącznie różnice kursowe, zwykłe, niezrealizowane.

Powstałaby wtedy kwestya, co robić ze zyskami zrealizowanymi. Oto teoria konta oceny nie pochodząca z gruntu Kas oszczędności wcale się nie zatroszczyła stosując swą teorię do Kas Oszczędności. Teoria wzrosła na innym gruncie i tam w tem brzmieniu, jak ją do Kas Oszczędności zastosowano, wystarcza zupełnie, bo tam widzą dokładnie, co się robi z zyskami jakimikolwiek zrealizowanymi. Gdyby atoli teoria ta wzrosła na gruncie Kas Oszczędności — byłaby się z kilku powodów musiała zatroskać kwestyą — co począć ze zyskami zrealizowanymi, oraz wskazać dokładnie sposób obliczania tak zysku niezrealizowanego jak i zrealizowanego w ciągu całego czasu, w którym Kasa dany efekt posiada. Dalej prawdopodobnie wyloniła by się kwestya stworzenia drugiego specjalnego funduszu rezerwowego, któryby wyrażał zyski zrealizowane w gotówce. Po trzecie trzeba by dozwoleńszy na bierne konto oceny — albo pozwolić albo zakazać podobne czynne konto oceny i kwestyę pokrywanie strat nie efektywnych ustalić — tak samo jak kwestyę strat już poniesionych. Wreszcie musiano by dać dyrektywę, jak to wszystko ma się rachować, bilansować, lokować — w odniesieniu do zamiaru uchronienia instytucji od szkód i do bezpieczeństwa wkładek.

Bez tych danych teoria poznana kuleje na polu Kas, tak samo — jak kuleje pozytywny przepis normy. W obydwu widzi się, w stosunku do potrzeb i natury Kas oszczędności niedostateczność i niedokładność, pobieżność, powierzchowność poglądu, wymagań i zarządzeń.

Dla tego też właśnie, że Kasy oszczędności znalazły się w obec teorii nie ujmującej całości zjawiska oraz ustawy podobnej — nie mogły one pójść ani za jedną ani za drugą — ale poszły tam — gdzie je praktyczny mus popchnął, czekający ustawowego uregulowania.

Poprzód już zaznaczyliśmy jedną wielką korzyść dla Kas z normy lubo niedokładnej wynikłą t. j. stworzenie rezerw specjalnych — intencya wysnuta konsekwentnie z jej brzmienia przez Kasy — jest a raczej — stała się, drugą korzyścią dla Kas.

Nie można racyi normy w tym punkcie pojąć — zdaje się inaczej — jak że norma pragnęła iść Kasom na rękę nie tylko zakładaniu rezerw nowych, ale że chciała iść im na rękę i we wydatności tych rezerw i to przez odkładanie wszelkich zysków z kursu wynikłych, więc zrealizowanych i niezrealizowanych.

Tak każe pojmować tę rzecz własny interes Kas oszczędności, objawiający się szczególnie w tem

że im wydatniejsza będzie rezerwa specjalna, tem pewniejsza będzie sytuacja Kas. w wypadkach strat kursowych. Dla tego też odkładanie do rezerwy i zysków pochodzących z kursu już zrealizowanego stało się wskazane i praktykowane w obec defektu normy, jako najistotniejszy cel rezerwy specjalnej Kas oszczędności prawie powszechnie. Zaliczanie zysku z kursu zrealizowanego do ogólnego zysku rozdzielanie go a choćby zaliczanie go w całości do ogólnych rezerw sprzeciwiało się tedy temu celowi i interesowi a jego spełnieniem miał się zająć jedynie i wyłączenie specjalny fundusz rezerwowy.

Ztąd też poszło, że mając ten praktyczny cel przed oczyma Kasy oszczędności lokowały w rezerwie specjalnej także zysk zrealizowany w kursie obok niezrealizowanego, a rezerwy te skutkiem tego stały się funduszem w części i to wcale znacznie równym innym rezerwom — w części różnym od nich. I stały się one takimi mieszanymi nie tylko tem, gdzie z zupełną świadomością rzeczy lokowano zyski zrealizowane w specjalnej rezerwie obok niezrealizowanych, ale co najciekawsze często i tam gdzie szczerze myślano — że się tego nie robi, i gdzie zyski zrealizowane, rzekomo odkładano gdzie indziej a nie do rezerwy specjalnej — której przekazywano *optima fide* tylko niezrealizowane zyski. Proszę sobie tylko dokładnie uprzytomnić, na jakich zasadach Kasy bilansują w ogóle, specjalnie — jak bilansują efekty.

Effekt wchodził w bilans jako wartość czynna obliczona po kursie z dnia bilansu. Ponieważ cena kupna w danym roku była niższą, od ceny z dnia bilansu — wylonioną wyższą kursową odkładano — jako zysk z kursu niezrealizowanego do specjalnej rezerwy. (C. d. n.) J. Kusz.

Notatki.

Parcelacja a kasy oszczędności.

Powyżej rozpoczęliśmy druk artykułu dra Kollischera o parcelacji, jak i w ogóle chcielibyśmy zwrócić uwagę kas oszczędności na tę niesłychanie ważną kwestyę. Na kwestyę tę zwrócił zresztą uwagę kas Wydział Krajowy okólnikiem z dnia 3. maja 1905. L. 42319 a cały szereg kas oszczędności — nadesłał wówczas Wydziałowi krajowemu szczegółowe odpowiedzi w sprawie kredytu udzielanego włościanom przez kasy z tytułu parcelacji. Chcąc poddać kwestyę parcelacji w szczególności zaś stosunki kas do tej kwestyi szczegółowemu omówieniu, prosimy wszystkie kasy o przysłanie redakcyi „Oszczędności“ lub Związkowi odpisów odpowiedzi, okólnikiem powyższym wywołanych tudzież dalsze informacye w wytyczonym tamże kierunku.

Powiatowa Kasa oszczędności w Brzesku, otwartą została w dniu 1. października 1906 na podstawie statutu uchwalonego na posiedzeniu Rady powiatowej w Brzesku dnia 5. września 1904. a zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo restryktem z dnia 10. marca 1906. L. 27430 na mocy upoważnienia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 25. sierpnia 1903. L. 36256.

Bank austro-węgierski podwyższył z dniem 28. września rb. stopę procentową z 4⁰/₁₀₀ na 4¹/₂⁰/₁₀₀.

Pocztowa Kasa oszczędności ustanowiła z dniem 29. września rb. stopę procentową przy lombardzie rent państwowych, udziałowych asygnat hipotecznych i listów zastawnych banku austro-węgierskiego na 5⁰/₁₀₀, przy lombardzie zaś innych papierów wartościowych na 5¹/₂⁰/₁₀₀, przy eskontowaniu efektów na 4¹/₈⁰/₁₀₀.

kiego na 5⁰/₁₀₀, przy lombardzie zaś innych papierów wartościowych na 5¹/₂⁰/₁₀₀, przy eskontowaniu efektów na 4¹/₈⁰/₁₀₀.

Puszki oszczędności W Nrze 8. naszego czasopisma, podaliśmy wskazówki manipulacyjne z puszkami oszczędności. Z dzisiejszym numerem przesyłamy kasom związkowym wzory druków przyjętych i wprowadzonych do manipulacji przez galicyjską kasę oszczędności. Byłoby rzeczą bardzo pożądaną, by wszystkie kasy, które puszki u siebie wprowadzą, zaprowadziły także te druki zwłaszcza druk „ewidencję puszek“ i ewidencję ruchu puszek, — daty bowiem zbierane w ostatnim druku tj. w ewidencji ruchu puszek mogą dać z czasem bardzo cenny materiał statystyczny, wykazać, ile kapitałów przybyło kasom oszczędności tylko z groszowych, drobnych oszczędności.

Idea oszczędzenia drobnych kwot za pomocą puszek oszczędności znalazła u nas w Galicyi bardzo podatny grunt czego najlepszym dowodem okoliczność, że nie tylko kasy oszczędności ale i towarzystwa zarobkowe i gospodarcze poczynają u siebie wprowadzać puszki. Kasy oszczędności niemal wyłącznie przyjęły system amerykańskich puszek wyrobu fabryki C. O. Burn'a w Nowym Yorku które jakkolwiek droższe odznaczają się nierzwyyczajną trwałością materiału zgrabnym i estetycznym wyglądem zewnętrznym oraz praktyczną konstrukcją wewnętrzną. (Fig. 1).

Fig 1

Fig. 2.

Towarzystwa zaś zaliczkowe zwłaszcza mniej zasobne przyjmują puszki wyrobu austriackiego wprowadzone przez wiedeńskie towarzystwo dla rozpowszechniania domowych kas oszczędności. (Fig. 2).

Dr. Jan Zduń, marszałek Rady powiatowej nowotarskiej i Prezes Wydziału powiatowej kasy oszczędności w Nowym Targu zmarł w Rabie wyższej wskutek nieszczęśliwego wypadku na polowaniu.

Konkurs na posadę urzędnika ogłasza Dyrekcya kasy oszczędności miasta Stryja. Do posady tej przywiązana jest płaca roczna K. 2200 dodatek aktywalny K. 500 i pięć czteroleci po K. 300. Po roku prowizorycznej i zadawalniającej służby nastąpić może stabilizacya a nawet posunięcie do rangi buchaltera z płacą K. 2800. dodatkiem aktywalnym K. 600 z prawem do dwóch czteroleci po K. 300 i trzech czteroleci po K. 400.

Wymagane ogólne zawodowe wykształcenie i co najmniej sześćoletnia praktyka w jednej z instytucyj finansowych.

Termin do wnoszenia podań upływa z dniem 30. października 1906.

Poszukiwana kwota 50 do 60000 koron jako lokacya na 4¹/₄⁰/₁₀₀-owe książeczki kasy oszczędności. Bliższych informacyi udzieli Biuro Związku.

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc wrzesień 1906.

	o/o	Stan kapitału wkładowego z dniem 31. sierpnia 1906.		W ciągu miesiąca września						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 30. września 1906.		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.	
				stron	K.	h.	stron	K.	h.					
Bochnia . . . . . m.	4 1/2	3,027.147	41	168	54.092	84	165	79.306	57	-	25.713	73	3,001.433	68
Bochnia . . . . . p.	4 1/2	2,614.662	39	-	48.412	42	-	106.556	96	-	58.144	85	2,556.517	85
Bohorożczany . . . . . p.	4 1/2	480.460	50	78	10.365	20	44	13433	42	-	3.068	22	477.392	28
Brzeżany . . . . . p.	4 1/2	1,296.021	63	83	58.601	30	92	58.229	93	-	29.228	63	1,266.793	-
Buczacz . . . . . p.	3 5/8	1,669.445	37	89	301.679	28	109	166.991	69	-	184.687	59	1,804.132	96
Dobromil*) . . . . . m.	4 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolina . . . . . p.	4 1/2	1,265.453	34	151	32.332	80	161	63.206	16	-	80.873	36	1,234.579	98
Drohobycz . . . . . m.	4	2,249.595	31	125	101.837	35	35	61.808	91	-	40.028	44	2,259.623	75
Gorlice*) . . . . . p.	4 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horodenka*) . . . . . p.	5 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarosław*) . . . . . m.	4 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kałuż . . . . . p.	4 0/10	97.260	64	81	23.572	99	30	11.595	77	+	11.977	22	109.237	86
Kałuż . . . . . p.	4 1/2	895.525	74	-	-	-	62	25.648	20	-	25.648	20	869.877	54
Kołomyja . . . . . m.	4	4,641.794	46	430	167.741	53	458	192.090	23	-	24.348	70	4,617.445	76
Kraków . . . . . m.	4	36,714.101	41	2208	1,209.271	72	2198	1,027.921	95	+	181.349	77	36,895.451	18
Kraków . . . . . p.	4	21,449.767	06	1265	886.922	44	1181	671.085	66	+	215.836	78	21,365.603	84
Lwów . . . . . gal.	3 5/8	81,766.634	44	7973	2,534.652	79	8351	3,016.264	01	-	481.611	22	81,255.03	22
Mielec . . . . . p.	4 1/2	566.653	58	20	17.532	33	23	21.168	38	-	3.836	05	563.17	53
Myślenice*) . . . . . p.	4, 4 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nowy Sącz . . . . . m.	4	4,256.956	19	365	109.244	99	298	98.357	82	+	10.887	17	4,267.843	36
Nowy Targ . . . . . p.	4 1/2	1,452.090	21	181	88.098	69	49	34.003	25	+	54.095	44	1,506.185	65
Podgórze . . . . . m.	4	3,202.623	38	302	215.955	34	247	161.807	02	+	54.148	32	3,256.771	70
Przemysł . . . . . m.	4	7,534.968	24	429	138.818	46	465	168.963	71	-	30.145	25	7,504.822	99
Rzeszów . . . . . m.	4	3,691.339	82	197	90.469	29	204	93.162	34	-	2.698	05	3,688.646	77
Sambor . . . . . m.	4	5,670.760	69	319	220.848	49	321	162.703	81	+	58.144	68	5,728.905	37
Sambor*) . . . . . p.	4 1/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sanok . . . . . m.	4 1/2	1,401.346	49	65	29.208	37	59	74.682	75	-	45.474	38	1,355.872	11
Sniatyn*) . . . . . m.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sniatyn . . . . . p.	5	1,115.355	59	58	50.725	67	87	53.083	35	-	2.357	68	1,112.997	71
Sokal . . . . . m.	4 1/2	1,095.939	44	105	66.598	48	87	36.703	73	+	29.884	75	1,125.824	19
Stryj . . . . . m.	4	2,416.044	95	243	147.438	56	253	117.580	39	+	29.858	18	2,445.903	13
Tarnobrzeg . . . . . p.	4 1/2, 5	1,099.845	69	52	42.589	87	46	36.013	92	+	6.575	95	1,106.421	64
Tarnopol . . . . . m.	3 3/4	6,825.270	26	971	282.473	30	731	457.244	15	-	174.770	85	6,650.499	41
Trembowla*) . . . . . p.	4 1/2	996.357	09	141	29.142	42	189	80.093	75	-	50.951	33	945.405	76
Wadowice . . . . . p.	4	4,710.684	63	266	135.868	56	187	132.940	32	+	2.928	24	4,713.612	87
Wieliczka . . . . . p.	4 1/2	3,545.753	93	168	75.859	19	137	68.986	95	+	7.872	24	3,552.626	17
Zaleszczyki . . . . . p.	4 1/2, 5	614.163	94	50	10.058	26	48	22.070	17	-	12.011	91	602.152	09

*) Do chwili zamknięcia numeru wykazu nie otrzymaliśmy.

MIECZYŚLAW SZYBALSKI
i Dr. ZYGMUNT GARGAS

RADY SIEROCE

JAKO CZYNNIK LUDOWY W POSTĘPOWANIU
SĄDOWYM W SPRAWACH OPIEKUŃCZYCH

DWA REFERATY, PRZYGOTOWANE
NA IV. ZJAZD PRAWNIKÓW
I EKONOMISTÓW POLSKICH W KRAKOWIE.

STRON 52.

W KRAKOWIE 1906.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI
SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.

CENA 1 kor.

Staraniem Związku galicyjskich kas oszczędności we Lwo-
wie wydany został:

„Zbiór norm i przepisów prawnych odnoszących się
do kas oszczędności. — Lwów 1904”.

Cena za egzemplarz wynosi K. 2.—, z przesyłką pocztową
poleconą K. 2.35.

Wysyłkę zamówionych egzemplarzy uskutecznia Biuro
Związku gal. kas oszczędności.

Wiedeński Bank Związkowy FILIA WE LWOWIE.

Kapitał akcyjny:
K. 80,000.000.

Fundusze rezer-
wowe:
K. 23,027.428.13.

LWÓW
we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 1. 3.

Telefon nr. 57. Dyrekcja
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń
FILIE: Aussig n. Z.
Berno, Budapest,
Czernewce, Grac,
Praschejów, W. Neu-
stadt i St. Pölten.
12 kantorów wy-
miany i kas depo-
zytów we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w za-
kres kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bie-
żącym. Przyjmuje wkładki na 3 1/2% książeczki wkładowe. (Pro-
centowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu
wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki.
Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. **Eskontuje
weksle**, otwiera kredyty i udziela zaliczki w podkład papierów
wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty **giełdowe** na tar-
gach krajowych i zagranicznych. **Kupuje i sprzedaje papiery war-
tościowe, waluty i przekazy** na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia
kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we
wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje
papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery war-
tościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie nu-
mera losów i innych papierów wartościowych, podlegających lo-
sowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klien-
teli. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem
i rozgałęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.

JAN BROMILSKI

we Lwowie ul. Karola Ludwika (Grand Hotel).

Skład papierów, przyborów do pisania i rysowania
poleca wyrobu krajowego

Księgi buchalteryczne, najrozmaitsze z tekstem polskim, księgi kopjowe etc.
Wykonuje księgi i druki dla kas oszczędności podług podanych wzorów, papiery listowe
i koperty z nagłówkami, stampile, numeratory, pieczątki papierowe, gumowe i t. p.

Ceny niższe! Stałym odbiorcom opust!

Długoletni dostawca Gal. Kasy Oszczędności i innych Instytucyi.

DOM BANKOWY

Kantor wymiany

SOKAL & LILJEN

kupuje i sprzedaje wszelkie papiery wartościowe
i waluty zagraniczne po możliwie najskrupulatniej-
szych kursach, uskutecznia pod takimi samymi wa-
runkami wszelkie zlecenia giełdowe zarówno na
giełdzie wiedeńskiej jak i na giełdach zagranicznych,
wypłaca wszelkie kupony możliwe bez potrącenia
jakiegokolwiek prowizyi inkasowej.

Nakładem Związku gal. kas oszczędności
wyszła rozprawa

Dra Zygmunta Gargasa

Loterya a oszczędność.

Lwów, 1905. str. 68.

Cena za egzemplarz 1 korona.

Do nabycia we wszystkich księgarniach

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i
świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł.
i od 3 do 4 popoł.

Książeczki wkładkowe

z $3\frac{6}{10}$ procentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k.
jednego dnia i na jedną książeczkę
bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dzien-
nym bez doliczenia prowizyi, wydaje przekazy i akredy-
tywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdo-
we, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela
na nie zaliczek.

Bilety wizytowe litografowane

Zaproszenia ślubne i balowe.

ETYKIETY na flaszki, pudełka, puszkli itp.
jednokolorowe lub barwne.

PAPIERY WARTOŚCIOWE, KSIĄŻECZKI KASY
OSZCZĘDNOŚCI I UDZIAŁOWE.

KARTY ADRESOWE, NAGŁÓWKI NA LISTY I FA-
KTURY KUPIECKIE atystycznie wykonane, DY-
PLOMY, OBRAZY, PLANY, MAPY, NUTY, OGŁO-
SZENIA, PLAKATY, TUTKI CYGARETOWE, CEN-
NIKI, AUTOGRAFIE i wszelkie roboty w zakres
litograficzno artystyczny wchodzące wykonuje
wzorowo i na czas oznaczony.

Od roku 1773 istniejąca

DRUKARNIA

wykonuje wszelkie roboty drukarskie od najdrobniej-
szych, jako to: koperty, listy kupieckie, memoranda,
ogłoszenia, druki gospodarskie itp. do najwykwintniej-
szych tabel, ilustracye, dzieła i broszury.

Druki i tabele dla kas oszczędności
i banków.

Z poważaniem

Piller, Neumann i Sp.
Lwów, ul. Łyczakowska 1. 3.

BILANSE

Galicyjskich kas oszczędności

za rok 1905.

HORODENKA. Kasa oszczędności.

Stan bierny:	Stan czynny:
Wkładki oszczędności . . . . . K. 618.347.25	Kasa:
Kredytorzy:	Gotówka 31. grudnia 1905 r. . . . . K. 17.825.51
Pożyczka Rady powiatowej . . . . . " 27.342.06	Lokacya kapitałów:
Rachunek bieżący z Radą powiat. . . . . " 25.476.15	Pożyczki hipoteczne . . . . . " 487.987.83
Rachunek różnych osób . . . . . " 1.321.34	Weksle w portfelu . . . . . " 103.564.—
Kaucye i zaliczki dłużników hipot. . . . . " 1.624.25	" zaskarzone . . . . . " 540.—
Zaliczki dłużników wekslowych . . . . . " 607.81	Rachunek bieżący z Bankiem kraj. . . . . " 59.136.80
Rk: bieżący z fund. rezerw. w r. 1905 " 189.71	Wierzyciele:
Fundusze:	Koszta procesowe . . . . . " 3.211.81
Fundusz rezerwowy . . . . . " 32.678.64	Zaliczki urzędników na płacę . . . . . " 515.—
" emerytury . . . . . " 5.352.62	Księgi w zapasie . . . . . " 296.90
Procenta:	Zaliczka z r. 1904 na budowę skarbcza . . . . . " 2.283.98
Na rok 1906 pobrane od hipotek . . . . . " 3.551.16	Sprzęty i meble . . . . . " 1.550.72
" " " " " weksli . . . . . " 930.54	Odsetki:
Zysk za rok 1905 " . . . . . " 4.015.90	Procenta od hipotek zaległe . . . . . " 6.493.62
	Lokacya funduszów:
	Fundusz rezerwowy w pap. wartość. . . . . " 32.678.64
	" emer. na książk. wkł Nr. 1209 . . . . . " 5.352.62
<u>K. 721.437.43</u>	<u>K. 721.437.43</u>

JAROSŁAW. Miastowa Kasa oszczędności.

Stan bierny:	Stan czynny:
Wkładki z skapitalizow. odsetkami . . . . . K. 1.925.669.63	Gotówka z dniem 31. grudnia 1905 . . . . . K. 22.789.03
Fundusz gwarancyjny . . . . . " 4.00.—	Pożyczki hipoteczne . . . . . " 1.614.626.92
Weksle reeskontowane . . . . . " 52.360.—	Zaliczka na zastaw pap. wartość. . . . . " 19.018.—
Należności stemplowe . . . . . " 24.24	Weksle eskontowane . . . . . " 294.642.20
Rachunek osób różnych . . . . . " 43.19	" zaskarzone . . . . . " 1.568.46
" gotówki fund. rezerw. A . . . . . " 152.39	" w reeskoncie . . . . . " 52.360.—
" kosztów prawnych . . . . . " 704.93	Wartość sprzętów i rekwizytów . . . . . " 2.538.09
" zysku z roku 1904 . . . . . " 2.000.—	Efekta funduszu obrotowego . . . . . " 3.952.—
Procenta pobrane na rok 1905 . . . . . " 10.724.49	Zaliczki zwrotne . . . . . " 866.82
Depozyta obce w efektach . . . . . " 41.413.86	Zaległe procenta z roku 1905 . . . . . " 7.826.51
Czysty zysk z obrotu fund. za r. 1905 . . . . . " 24.509.16	Depozyta obce w efektach . . . . . " 41.413.86
<u>K. 2.061.601.89</u>	<u>K. 2.061.601.89</u>